

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a sudcov JUDr. Ladislava Górásza a JUDr. Sone Mesiarkinovej, v právnej veci žalobcu **U. L. S.**, a.s. so sídlom v B., IČO: X., proti žalovanému **B. V.**, bývajúcemu v P., zastúpenému Mgr. P. Š., advokátom v P., **o zaplatenie 200 358,20 Sk istiny s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 6 C 105/2006, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 25. apríla 2007, sp. zn. 5 Co 31/2007, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 25. apríla 2007, sp. zn. 5 Co 31/2007 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Prievidzi rozsudkom z 20. októbra 2006, č.k. 6 C 105/2006-53 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 200 358,20 Sk s 13 % úrokom z omeškania od 1.10.2005 do zaplatenia a trovy konania 12 018 Sk, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Z vykonaného dokazovania zistil, že dňa 29.6.2005 bola v súlade s § 409 Obchodného zákonníka medzi účastníkmi konania uzatvorená kúpna zmluva k leasingovej zmluve č. X. Jej predmetom bola výpočtová technika za dohodnutú kúpnu cenu 1 054 517 Sk. Súčasťou takto určenej kúpnej ceny nebola DPH stanovená podľa osobitných predpisov. Dňa 21.7.2005 žalovaný faktúrou č. 2005036 splatnou 7.7.2005 vyúčtoval za dodanie výpočtovej techniky sumu 1 254 875,20 Sk, ktorá bola uvedená ako dohodnutá výsledná cena vrátane DPH. Na základe takto vystavenej faktúry žalobca vyfakturovanú čiastku zaplatil. Dospel

preto k záveru, že žalobca zaplatil bez právneho dôvodu navyše sumu 200 358,20 Sk a preto žalobe vyhovel. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 3 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z., o trovách konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trenčíne na odvolanie žalovaného rozsudkom z 25. apríla 2007 sp. zn. Co 31/2007 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému trovy konania 55 736 Sk k rukám jeho právneho zástupcu do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Po vykonaní dokazovania oboznámením kúpnej zmluvy zo dňa 29.6.2005, faktúry č. 2005036, výzvy z 20.9.2005, leasingovej zmluvy z 29.6.2005 a základnej úrokovej sadzby NBS dospel k záveru, že odvolanie žalovaného je dôvodné a preto rozsudok súdu prvého stupňa v zmysle § 220 O.s.p. zmenil. Po preskúmaní obsahu kúpnej zmluvy ako aj následného správania sa zmluvných strán ustálil, že súd prvého stupňa nezaujal správny výklad vo veci, pokiaľ dôvodil, že účastníci si dohodli kúpnu cenu za dodanie tovaru vo výške 1 054 517 Sk a preto na strane žalovaného došlo k bezdôvodnému obohateniu v nadväznosti na ustanovenie § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel výkladom predmetnej zmluvy k záveru, že kúpna cena bola jednoznačne dohodnutá bez dane s pridanou hodnotou, pričom z článku 2 predmetnej kúpnej zmluvy jednoznačne vyplýva, že súčasťou takto určenej ceny nie je daň z pridanej hodnoty stanovenej podľa osobitných predpisov, pričom žalobca sa v tomto prípade ako kupujúci zaviazal zaplatiť kúpnu cenu a čiastku DPH prevodom na účet predávajúceho, teda žalovaného. O tom, že vôľa strán bola dohodnúť si kúpnu cenu vo výške 1 254 875,20 Sk svedčí podľa odvolacieho súdu aj samotná faktúra č. 2005036, v ktorej je vyfakturovaná už cena vrátane dane s pridanou hodnotou. Následne došlo k zaplateniu tejto kúpnej ceny zo strany žalobcu, čím tento potvrdil, že skutočne vôľa strán smerovala k uzavretiu kúpnej zmluvy na sumu 1 254 875,20 Sk. Preto dospel k záveru, že vôľou strán bolo dohodnúť si kúpnu cenu vo výške 1 254 875,20 Sk, z čoho 19 % DPH predstavuje čiastku, ktorá je predmetom tohto sporu, t.j. sumu 200 358,20 Sk. Preto na strane žalovaného nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu tak, ako ho definoval vo svojom rozhodnutí súd prvého stupňa. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý ho navrhol zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Poukázal na tú skutočnosť, že

v súlade s článkom 2 bod 1 spornej kúpnej zmluvy č. X. bolo dohodnuté, že kúpna cena za tovar činí 1 054 517 Sk. Súčasťou takto určenej ceny nebola daň z pridanej hodnoty stanovená podľa osobitných predpisov. Predávajúci sa v zmysle čl. 2 bod 3 zaviazal najneskôr v posledný deň mesiaca, v ktorom bol podpísaný preberací protokol, vystaviť a doručiť faktúru s náležitosťami daňového dokladu v zmysle osobitného predpisu, ktorou uplatní zaplatenie dohodnutej ceny a príslušnej DPH. Žalovaný, ktorý bol však v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy fyzickou osobou – podnikateľom, si však v rozpore s kúpnu zmluvou uplatnil zaplatenie 1 254 875,20 Sk (t.j. sumu 1 054 517 Sk + 19 % z tejto sumy, 200 358,20 Sk, celkovo 1 254 875,20 Sk), hoci v zmysle § 4 a § 5 zák. č. 224/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty, nebol registrovanou zdaniteľnou osobou, nebol platiteľom DPH a napriek tomu si vo faktúre uplatnil zaplatenie kúpnej ceny, vrátane DPH. Túto však nebol povinný platiť a ani ju príslušnému daňovému úradu neodviedol, čím došlo na jeho strane k bezdôvodnému obohateniu. Namietal preto, že vôľou zmluvných strán nebolo dohodnúť si kúpnu cenu vo výške 1 254 875,20 Sk, čomu nasvedčuje aj samotná faktúra, v ktorej je fakturovaná cena už vrátane DPH. Navyše z uvedenej faktúry vyplýva, že hoci žalovaný nie je platcom DPH, dohodnutá výsledná cena je vrátane DPH. Výklad odvolacieho súdu s poukazom na ustanovenie § 35 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka nezistil správne skutočnú vôľu zmluvných strán.

Žalovaný navrhol dovolanie žalobcu ako nedôvodné zamietnuť a zaviazat' ho na zaplatenie trov dovolacieho konania vo výške 7 328 Sk. V celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu. Vôľou strán bolo dohodnúť si kúpnu cenu vo výške 1 254 875,20 Sk a preto na jeho strane nemohlo dôjsť k vzniku bezdôvodného obohatenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolacích (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je podané opodstatnene.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 3 O.s.p. v znení do 30.6.2007, platného a účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu – ďalej len O.s.p.).

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. dokazovanie vykonáva súd na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Z ustanovenia § 125 O.s.p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

V zmysle § 220 O.s.p. odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak nie sú splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 219), ani jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 a 4.

Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 2 O.s.p.).

Z ustanovenia § 213 ods.3 O.s.p. vyplýva, že odvolací súd môže doplniť dokazovanie vykonaním ďalších dôkazov navrhnutých účastníkom konania, ak ich nevykonal súd prvého stupňa, hoci mu ich účastník navrhol, alebo za podmienok ustanovených v § 205a.

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a na ním založených následných právnych záverov, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa, bez toho, aby vo veci vykonal potrebné dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie). I keď odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa zmenil podľa § 220 O.s.p., keď vykonal dokazovanie oboznámením kúpnej zmluvy zo dňa 29.6.2005, faktúry č. 2005036, výzvy z 20.9.2005, leasingovej zmluvy z 29.6.2005 a základnej úrokovej sadzby NBS, z konkrétnych dôvodov tohto rozhodnutia vyplýva, že prvostupňovému súdu vytkol nesprávnosť v skutkových zisteniach (tento vykonal aj výsluch účastníkov konania a svedkyne I. L.). Okresný súd po stránke skutkovej založil svoj rozsudok na tom, že kúpna cena bola dohodnutá vo výške 1 054 517 Sk, keď jej súčasťou nebola dohodnutá DPH stanovená podľa osobitných predpisov. Krajský súd len z oboznámených listinných dôkazov, bez výsluchu účastníkov konania a svedkyne I. L. (a najmä I. S., splnomocnenej zástupkyne žalobcu pri uzatváraní kúpnej zmluvy) na rozdiel od neho - z hľadiska skutkového výkladu s poukazom na ustanovenie § 35 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka dospel k záveru, že vôľou zmluvných strán bolo dohodnúť si kúpnu cenu práve vo výške 1 254 875,20 Sk.

Ak sa však odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať (prípadne doplniť) a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania, ktoré zásady zostali zachované aj po účinnosti novely Občianskeho súdneho poriadku zák. č. 341/2005 Z.z. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim

k zamietnutiu žaloby dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom zo dňa 23. apríla 2007 (č.l. 77 spisu), na ktorom bolo aj meritórne rozhodnuté, totiž vyplýva, že krajský súd na tomto pojednávaní nezopakoval ani všetky dôkazy vykonané súdom prvého stupňa a ani dokazovanie nedoplnil.

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že podanie správy predsedom senátu alebo povereným členom senátu o doterajšom priebehu konania, ktorá povinnosť vyplýva odvolaciemu súdu z ustanovenia § 215 O.s.p., nie je zopakovaním dokazovania v zmysle § 122 a nasledujúcich O.s.p.

Odvolací súd si tak nežadovával rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., a preto sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolateľom napadnutý rozsudok nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo skutkové zistenia odvolacieho súdu vyplývajúce zo spisu nedávajú (vzhľadom na už spomenutú tzv. inú vadu konania) pre toto posúdenie dostatočný podklad.

Napriek tejto skutočnosti považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za potrebné uviesť, že pri zmene rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolacím súdom (§ 220 O.s.p.) tento súd svojim rozhodnutím nahrádza napadnuté prvostupňové rozhodnutie. Preto obsah jeho

písomne vyhotoveného rozhodnutia musí obsahovať zákonné náležitosti vyplývajúce z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p.

Potrebné je poukázať aj na to, že konanie pred súdom musí zabezpečiť pre účastníkov konania spravodlivú ochranu ich práv a záujmov (tzv. fair process). Na zabezpečenie tejto ochrany priznáva Občiansky súdny poriadok účastníkovi viaceré procesné práva, medzi ktoré patrí aj právo vyjadrovať sa k tvrdeným skutočnostiam, navrhovať dôkazy na ich vyvrátenie a vyjadrovať sa aj k právnym dôsledkom z nich vyplývajúcich.

Uviest' je potrebné aj to, že podľa ustálenej právnej teórie a súdnej praxe je prejav vôle neurčitý, ak je neurčitý jeho obsah. To znamená vtedy, ak sa konajúcemu nepodarilo obsah vôle jednoznačným spôsobom stanoviť. Prejav vôle je nezrozumiteľný, ak sa konajúcemu nepodarilo dosiahnuť, či už vadným slovným, alebo iným sprostredkovaným spôsobom, jasného vyjadrenia tejto vôle. Záver o neurčitosti alebo nezrozumiteľnosti právneho úkonu predpokladá, že ani jeho výkladom nie je možné dospieť k nepochybnému poznaniu, čo chcel účastník občianskoprávneho vzťahu prejavíť. Účinky právneho úkonu sa posudzujú v čase, kedy došlo k prejavu vôle konajúceho a následné zmeny sú možné len zákonným spôsobom, nie však zmenou výkladu prejavu vôle.

Výklad obsahu právneho úkonu súdom nemôže byť považovaný za nahradzovanie už urobených prejavov vôle, ak použitie zákonných výkladových pravidiel smeruje iba k tomu, aby obsah právneho úkonu vyjadreného písmom, ktorí urobili účastníci vo vzájomnej dohode, bol vyložený v súlade so stavom, ktorý existoval v dobe ich zmluvného konania.

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). K takejto vade bol dovolací súd povinný prihliadnuť, i keď by nebola uplatnená ako dôvod prípustného dovolania (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 243b ods. 1, 2 O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. januára 2008

JUDr. Vladimír Magura, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: